

lehnja vsak četrtak
in velja s poštnino
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.50
za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravitelstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
hvaajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posebni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 70 h.

Rokopis se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 29.

V Mariboru, dne 20. julija 1899.

Tečaj XXXIII.

Kam naj gredo dijaki?

Zopet so prihiteli slovenski dijaki, ki so med letom obiskovali po mestih različne šole v nadaljno izobrazbo, pod streho svojih starišev. Večina dijakov bo nadaljevala svoje učenje tudi prihodnje leto na istih šolah kakor dosedaj. Nekateri dijaki pa bodo morali kreniti na drugo pot, ker jim na dose-
danji ni več mogoče naprej bodisi vsled slabega napredka, bodisi vsled izpremenjenih denarnih razmer ali pa iz drugih vzrokov. Kam naj se ti obrnejo? Moj sin naj ostane doma ter mi pomaga delati, tako bo jih odgovorilo na to vprašanje mnogo starišev. Toda v premnogh slučajih je ta odgovor, ako je nepremišljeno izgovorjen, usodepoln za otroka in za stariše.

Sin naj ostane le takrat doma ter po-
maga očetu delati, ako ima za to veselje. A največkrat sin ne bo imel več veselja za dom in kmetsko delo. V mestu se je odva-
dil kmetskemu življenju, kmetsko delo, katero mu je dosedaj ostalo neznan, zdi se mu premučno in pretežno. Valovi življenja, če-
tudi le krotki in majhni, so ga vrgli iz do-
mače struge in ako nima sam veselja, bilo bi nespametno goniti ga zopet v strugo kmet-
skega življenja. Tak sin postane starišem nad-
loga, delo v hlevu in na polju mu ne ugaja, zato si išče zabave in kratkega časa izven očetove hiše. Sinovi, ki nimajo talenta za učenje, se zaradi tega tudi naj ne silijo k na-
daljevanju, kajti prej ali slej morajo obtičati in potem ne vedó ne sami ne stariši, kam naj gredo.

Ako se je dijak, ki ne more dalje v učenju in nima veselja do kmetijstva, mlad, naj se mu pokaže na kako rokodelstvo ali pa na trgovino. Posebno kot trgovski pomoč-
niki se jim ponuja, če so pošteni in upo-
rabni, dovolj lepa bodočnost. Gimnazijci in realci, kojim dela preglavice priučenje tujih jezikov in ki imajo vkljub temu veselje do študiranja, lahko prestopijo tudi v učiteljske, če se čutijo poklicani. Učiteljske se zvrši v štirih letih in dijak pride do kruha. Kdor je zvršil vsaj tri razrede kake srednje šole, lahko vstopi tudi v kako obrtno šolo, koje mora obiskovati tri leta. Postane lahko vodja kake obrti v večji obsežnosti. Kdor je izvršil štiri razrede srednje šole, lahko vstopi tudi v trgovsko visoko šolo, koje mora obiskovati tudi tri leta. Postane lahko potem vodja kake trgovine, računov vodja (n. pr. v posojilnici, pri mestnih upravah), knjigovodja ali poto-
valec in ponujevalec v trgovskih zadevah. S štirimi gimnazijskimi razredi lahko vstopijo zdravi mladeniči tudi v kadetne šole. V teh šolah je treba ostati štiri leta, da pride do službe.

Mnogo mladeničev se s petim gimnazij-
skim razredom obrača tudi do pošte, do že-
leznice in do finančnih direktij. Toda tukaj je treba sedaj dolgo čakati, ker se jih mnogo oglašajo celo z maturo. Zdrav mladenič s petimi srednješkimi razredi, ki ne misli ali ne more dalje, lahko gre tudi prostovoljno k vojakom ter se potem javi za vojaškega urad-
nika v Bosni ali Hercegovini.

S šestimi gimnazijskimi razredi se more priti k davkarji. Tudi lekarski pomočniki

potrebujejo šest gimnazijskih razredov. Naj-
prej morajo v učenje za tri leta v lekarno in potem se dati vpisati v farmacevtski kurz na filozofski fakulteti kakega vseučilišča. Kdor hoče postati živinozdravnik, mora imeti šest gimnazijskih razredov ter obiskovati tri leta c. kr. živinozdravniški zavod na Dunaju.

Kdor je zvršil spodnjo gimnazijo, realko ali učiteljske, lahko se da vpisati v kako poljedelsko, rudarsko ali gozdarsko srednjo šolo, koja ga usposablja za učitelja za male polje-
deljske, gozdarske in rudarske šole. Malo poljedelsko šolo imamo n. pr. v Mariboru. Razven učitelja postane lahko tudi v svoji stroki uradnik, bodisi privaten ali drzaven.

S tem smo pokazali našim mladeničem nekatera pota, koja lahko nastopijo, ako ni-
majo sreče v dosedanjih študijah in ne ve-
selja za domače kmetsko delo. Mogoče, da na to ali ono pot, ki je tudi mogoča, nismo opozorili. V korist dobre stvari bo, ako nas čitatelji na take nedostatke opomnijo, kajti več ljudi več ve. O priliki prinesemo tudi članek, ki bo pokazal našim kmetskim čita-
teljem, kam se lahko spravijo svoje sinove koj iz ljudske šole, da jim dajo večjo iz-
obrazbo ali pa zagotovijo boljši kruh.

Slovenci moramo skrbeti, da prodremo polagoma s svojimi ljudmi v vse stroke člo-
veškega znanja in dela. Vsak Slovenec naj bo na svojem mestu ter naj vrši nalogo, ki mu jo je Stvarnik odločil, sebi v korist in narodu v čast. Čim bolj bomo imeli v raz-
ličnih strokah domače ljudi, tem bolj se bomo tudi razvijali in utrjevali. Izpodrinili bomo

Listek.

Jeruzalemsko romanje.

(Piše prof. J. Zidanšek.)

23. Slovo od Jeruzalema; iz Jafe v Hajfo in odtod v Tabarijo; jezero genezareško.

Prišel je čas ločitve; v nedeljo 1. maj-
nika odpeljali smo se iz Jeruzalema. Ze
zgoda j zjutraj slišalo se je s trdnjave in Da-
vidovega stolpa mogočno streljanje in gro-
menje; kočije so drdale ter jezdecí dirjali
po prašnih ulicah in sploh celo mesto kazalo
je ta dan nekako slovesno lice. Zakaj pa?
Ali so hoteli Jeruzalemcí spodobno pozdra-
viti in poslaviti Marijo, majniško kraljico?
Ali se je vse to godilo v čast in slovo od-
hajajočim avstrijskim romarjem? Ali so mar
celo socialdemokrati zaropotali in svetu na-
znanili, da hočejo z rogoviljenjem in pohaj-
kovanjem praznovati prvi majniški dan? Ne;
na take reči se ne misli večina tamošnjih
prebivalcev, ampak muhamedani obhajali so
svoj velik spomladanski praznik, ki se ime-
nuje Bajram.

Naše kratko bivanje v Jeruzalemu bilo
je sicer v marsikaterem oziru neprijetno in

za vse romarje več ali manj trudapolno; a
zdaj, ko smo se poslavljali od sv. mesta, bilo
nam je težko pri srcu, ker smo se morali
ločiti od Božjega groba in drugih svetih
krajev. Mnogi romarji, posebno duhovniki,
prebedeli so še to zadnjo noč v cerkvi Bož-
jega groba in zjutraj tam maševali, oziroma
sv. obhajilo prejeli. Ob 6. uri bili smo že vsi
romarji pri zajutreku zbrani in vozovi pri-
pravljeni, da nas popeljejo na jeruzalemski
kolodvor; s solznim očesom ozrli smo se še
enkrat nazaj na goro Kalvarijo, od koder je
najlepši razgled izmed vseh zemeljskih gor,
namreč razgled čez neskončno usmiljenost
in ljubezen Boga Očeta, ki je dal svojega
edinorojenega sina — v smrt, za nas greš-
nike. — Poprašujete me, kam zdaj potujemo;
ali se peljemo že proti domu? Da; vozimo
se nazaj v Jafó po isti železnici, po kateri
smo se bili sem pripeljali in vendar še ne
gremo domú, ampak iz Judeje v Galilejo.
Seveda kdor potuje peš ali na konju po sv.
deželi, bo drugače ravnal; namreč tak bo
šel iz Jeruzalema naravnost proti severu t. j.
skoz Samarijo v Galilejo; pa vporabil bo za
pot 3 ali 4 dni, ker mora opoldne vsled
hude vročine nekaj ur počivati; mi smo pa
bili drugi dan že sredi Galileje. Vkljub temu
se nas je bilo oglasilo nekaj srčnih možakov,
da hočemo na svoje (nove) stroške jahati iz

Jeruzalema v Nazaret; toda še o pravem
času smo si stvar premislili in se pridružili
ogromni večini romarjev, ki je potovala po
krajši in varnejši poti, po morju. Razume se,
da na ta način nismo mogli obiskati Sama-
rije, razun da smo z ladije gledali njene
bregove; sicer pa ta dežela itak ni tolikega
pomena, kakor oni dve palestinski pokrajini
Judeja in Galileja. — Ko se pripeljamo v
Jafó, gremo kar hitro k morju, da se vkr-
cemo na svojo ladijo; a kako se prestrašimo,
ko vidimo, da je morje razburjeno in se
močni valovi s strašnim bučenjem razbijajo
ob skalnatih pečinah; pa obotavljati se nismo
mogli in smeli, ampak izročili smo se Mari-
jinemu varstvu in se vsedli v pripravljene
čolne, ki nas naj prepeljejo do parnika zunaj
na morju. Strašno lepo je bilo gledati, kako
so čolníci plesali in se zibali po šumečem
morju; zdi se, da včasi napravijo valovi
hribček, na katerem se samo za trenotek
prikaže stokajoč čolníci; pa že v drugem tre-
notku sunejo ga isti razburjeni valovi v grozen
prepad. Menim, da nas je pri tej vožnji vse
bilo strah; pa nekatere ženske menda niso
več vedele, ali še živijo ali ne več, ker mo-
rali so jih s čolnov na ladijo takorekoč po-
metati, kakor žaklje ali vreče. Spominjali
smo se takrat izreka Božjega pri preroku
Izaiju (51, 15): «Jaz pa sem Gospod, tvoj

tuje ljudi iz naših krajev in na slovenski zemlji bo Slovenec sam gospodar. Zato pa neumorno naprej v delu in učenju!

Nemška nestrpnost.

O priliki ustanovne slavnosti češkega sokolskega društva »Fügner« v Hernalsu na Dunaju je prišlo do nemirov, katere so uprizorili nemško narodni dijaki. Napadali so na surov način Sokole, goste in sicer tudi ženske. Nemška omika! Sokoli so se morali braniti in nekateri nemški razgrajči so jih morali celo klečé prositi odpuščanja. Nemce jezi, da Dunaj ni nemško, ampak večjezično mesto, tudi s slovanskimi narodnostmi.

Dva učiteljska shoda.

Liberalni in socialdemokratski nemški učitelji iz cele Nižje Avstrijske so imeli v Zwettelu zborovanje, ob koji priliki so govorili gromeli proti strankam, ki zahtevajo krščanskega duha tudi za šolo. Kot »trumpf« krščanskih strank so proglasili neumnost, kot svoj »trumpf« pa omiko. Ves razsodni svet se jim smeje. Pripoznali pa so, da postajajo vrste takozvanih učiteljskih »mladičev« redkeje. Med učitelji ne samo Nižje Avstrijske ampak cele Avstrije se je začel namreč pojavljati odpor proti brezvernim »mladičem«. Krščansko misleči učitelji se zbirajo. Dne 25. t. m. bodo imeli v Dornbirnu svoje zborovanje. Mi želimo zborovanju najboljših uspehov. Tudi med slovenskim učiteljstvom na Štajarskem se giblje v tem oziru.

Kranjska kmetijska družba.

Zadnji teden bi se imela vršiti volitev nekaterih odbornikov za kranjsko kmetijsko družbo. Kmetje so prišli v velikem številu k volitvi, da si izberejo može svojega zupanja. Predsednik ces. svetnik Murnik s svojimi somišljeniki pa se jih je zbal ter zaključil zborovanje, češ, da je v dvorani preveliko kmetov, kojih ne pozna in jih torej tudi ne more pri volitvi nadzorovati. Kmetom prijazna katoliško-narodna stranka namerava za kmete ustanoviti novo kmetijsko družbo ter sedanjo prepustiti mestni gospodi. Pri nas na Štajarskem je že itak kmetijska družba tako urejena. Za kmeta, posebno za spodnještajarskega, ne stori ničesar. Tudi podružnice na Spodnjem Štajarskem so v rokah mestnih gospodov, ki rabijo kmetijsko družbo za svoje potrebe. Noben slovenski poslanec se ni našel, ki bi v deželnem zboru opomnil javnost na popolno brezvrednost kmetijske družbe za Spodnji Štajar.

Razmere na Goriškem.

Na Goriškem se je začel med Slovenci razpor. Na jedni strani stojita dr. Gregorčič in grof Coronini, na drugi strani dr. Tuma in urednik Gabršček. Gregorčičeva stranka ima svoje glasilo v novoustanovljeni »Gorici«, Tumova stranka pa v Gabrščekovi »Soči«. Nam, ki smo navezani samo na temna časni-karska poročila, je težko spoznati bistvene vzroke razpora. Ako je razpor res samo osebnostnega in načelnega značaja, upamo, da se kmalu poleže in nastopi zopet goriškim Slovincem toli potrebna edinost.

Dopisi.

Iz Jarenine. (Ciril-Metodova slavnost.) Letos je tretjikrat priredilo naše delavno kmečko bralno društvo svojo Ciril-Metodovo slavnost, ki se je lepo obnesla. Ker je bilo v nedeljo vreme ugodno, je bila udeležba prav obilna. Iz Maribora so došli vrli naši prijatelji prof. dr. Medved, dr. Kovačič ter trgovec Dolenc. Središče celi slavnosti je bil prekrasni slavnostni govor vlč. gospoda prof. dr. A. Medveda.

Govornik pred vsem blagruje jareninsko ljudstvo, da še v njem živi do danes spomin na sv. brata, ki sta pred 1000 leti tod hodila in učila; zato je prav, da jima v čast prireja slavnosti. Potem pa mu v poljudni besedi priporoča tri reči: 1. Sv. brata sta nam prinesla edino pravo vero. Ohranite jo zvesto, ona je temelj vaše časne in večne sreče. Povsod, kjer je naše ljudstvo verno, je tudi srečno in ima vsega obilo. Ne dajte se zapeljati krivim prerokom, ki celo že med Slovenci delujejo za prazno luteransko vero. Jarenina je do sedaj zvesto čuvala najdražjo dedščino prejeto od sv. bratov, daj Bog, da bi tudi v bodoče ostala na najboljšem glasu! 2. Skrbite za poduk! Sveta brata sta predstavila sv. pismo v slovenski jezik in sta povsod podučevala naše prednike. Če bi dandanes živela, bi spisala še druge podučne knjige in bi tudi na shodih podučevala svoje ljudstvo. Več kdo ve dandanes, boljše je; le z obilim znanjem si bomo pomagali in premagali naše nasprotnike. Berite za to radi dobre knjige in časopise in se udeležite vsakega shoda, ki ga vam priredijo prijatelji naši. 3. Ljubite svoj materni jezik. V njem sta oznanjevala sveta brata božje resnice, v slovenskem jeziku sta popevala sveto mašo. Zato je slovenski jezik posvečen jezik. Kdor svoj materni jezik zamuja in zataja, več ni

pošten človek pa tudi kot kristjan ni kaj prida! Zato pa ostanite vsaki čas dobri katoliški Slovenci!

To je kratka vsebina lepega govora, katerega je ljudstvo pazljivo poslušalo in končno navdušeno odobravalo. Domači pevci so prav lepo zapeli več v srce segajočih milih pesmic, mladeniči in dekleta pa so se skazali kot prav dobri deklamatorji. Vmes pa so mogočno pokali možnarji z bližnjega hriba sv. bratoma v čast. Slavnost se je končala s papeževo himno. Na to je sledila prosta zabava pri g. Cvilaku.

V novejšem času si različni zapeljivci prizadevajo, da bi pokvarili tudi dobro jareninsko ljudstvo. Pa ne bo šlo. Ta slavnost še nas je zopet bolj utrdila v ljubezni do sv. vere in do sloven. domovine. Najdražjih svetinj si nikdar ne pustimo izruvati iz naših src. Da bi vero zaničevali in grdo psovali svoj narod,

Nikdar tega ne storimo,
Za svetinje raj umrmo!
bodimo junaki vsi
v borbi za svetinje tri!

Varujmo zvesto jih, nevstrašno vedno:
očetov vero, jezik, zemljo dedno!

Gornja Radgona. Veselo je čitati v različnih časopisih, kako so obhajali tuintam slovesnost sv. Cirila in Metoda. Tudi pri nas smo videli na predvečer mnogo kresov, da celo odmevanje topičev je naznanjalo po širokem murskem polju, da se začne gibati slovenska kri. V nedeljo 9. t. m. so priredili vrli domači tamburaši koncert na krasnem vrtu gosp. Osojnika. Koncert je bil nepričakovano dobro obiskan. Vkljub majhni vstopnini se je nabrala precej lepa množica, od katere se je darovalo čistega dobička Ciril-Metodovi družbi 18 kron, in petrovskim siromakom 18 kron.

Srčna hvala se izreka vsem blagim gostom za obilna preplačila. Blage goste je pozdravil v kratkem in jedrnatem govoru gosp. Čirič od Kapele. Obiskal nas je tudi g. Majžer, visokošolec v Gradcu, kateri nam je razložil pomen naše veselice. Da je segala njegova beseda v srce, nam je dokaz burno ploskanje. Da pa je bila naša slavnost nepričakovano vesela, se moramo zahvaliti našim vrlim pevkam in pevcem. Zdržite se vsi Petrovčani, ne teptajte, ampak spoštujte svojo mater Slovenijo! Ker kdor se sramuje maternega jezika, ni vreden, da ga slovenska zemlja nosi. Ako pa se dragi Petrovčan spominjaš gesla: »Vse za vero, dom cesarja,« ti ne bo mogoče se sramovati maternega jezika i sv. vere. Da bi se skoraj zdramili, v to nam pomagaj Bog!

Bog, ki morje razburjam, da se njegovi valovi napenjajo; Gospod vojskinih trum mi je ime; zares, na morju čuti in spozna človek prav dobro, da je ljubi Bog našega življenja Gospod in da nobena žival ne diha in ne živi brez njega. —

«Hvala Bogu, da smo zopet doma,» tako so mnogi vzkliknili, ko so vstopili v svoje lepo osnažene in ozaljšane kabine; naš parnik »Urano« je namreč celi teden brez posla čakal pred Jafo, pa vendar pomorščaki niso smeli ne za trenotek stopiti na suho zemljo, ampak kapitan jim je ukazal, da morajo v tem času ladijo celó umiti, pobarvati in okinčati, kar so tudi izvrstno izvršili; najlepše ovenčan s palminimi vejami in cvetlicami je bil salon ali obednica I. razreda, kjer je pa južinalo le kakih 20 romarjev. Tudi to navado je imel naš kapitan, da nas je celo ometal in obsipal z rožami ter cvetličnim perjem, kedar smo se vračali s suhe zemlje na ladijo; in še dva slavoloka ali transparenta je bil postavil, enega z napisom: »Dobro došli, ljubi romarji,« drugega pa: »Gospod je tvoja luč.« Dva strela sta zagromela iz naših ladijinih topov (kanonov) in veseli smo odplovili opoldne iz Jafe proti severu. Ker je bilo morje burno, zato se je kmalu prikazala morska bolezen pri nekaterih romarjih; pa že čez nekaj ur zagledamo

lepo goro Karmel in to nas je zelo pomirilo, ker smo vedeli, da se zdaj peljemo samo do tod; in res, ob 6. uri zvečer vstavili smo se ob severo-vzhodnem vzhodu karmelske gore pred lepim mestom Hajfa*) v akonskem zalivu. Sicer pa nismo smeli še ta večer stopiti na suho zemljo ali se izkrcati, temveč smo na ladiji prenočevali; ob 9. zvečer smo še skupno opravili šmarnice.

Drugo jutro je pa že čakalo kakih 20 močnih kočij na morskem bregu, ki naj nas še ta dan pripeljejo v Tabarijo ob jezeru genezareškem. Ta vožnja bila je vsaj za mene na celem romanju najhujša; le pomislite; 12 ur na vozu sedeti in drdrati čez hribe in doline, skoz reke in potoke, po strmih klancih in tik strašnih prepadov; nikdar bi ne bil verjel, da so Turki tako nemarni, ker ne popravljajo ne cest in ne stavijo mostov, ampak pustijo vse tako, kakor je bilo [od

*) »Voditelj« II. letnik, zvezek 3. str. 201 piše: »Akon sedaj Hajfa«; to je napačno, ker Akon je več ur oddaljen od Hajfe (ta oblika je boljša) ali od starega mesta Hefa. Še nekaj drugih krivih podatkov našel sem v spisu »Sv. dežela ob Kristusovem času« in zato se bo pazni bravec hitro prepričal, da se moj spis v marsičem ne strinja z Lesarjevimi; to prihaja od tod, ker g. pisatelj ni obiskal sv. dežele in ker menda rabi slabe in zastarele vire; škoda bi bilo, ako bi te pomote prešle v slovensko knjigo. K sreči pa Slovenci že imamo prav dobro in zanesljivo poročilo o sv. deželi v dr. Lampetovi knjigi: »Jeruzalemski romar.«

nekdaj. Ceste so tako slabe, da smo se vedno morali z obema rokama držati za kakšno slonilo, ker sicer bi bili vsi z vozov popadali. Sicer smo kočijaža opominjali, naj previdno vozi; pa kaj je njemu Arabcu bilo za to mar, saj nas ni razumel, ker vedel je le samo dve nemški besedi: gut (dobro) in pa: macht nichts (nič ne dene). Ko moj češki tovariš pri nekem ovinku močno butne s svojo glavo ob železno kočijino naslonilo, se spravimo vsi drugi nad rjavega voznika in ga pošteno skregamo; a on se kratko odreže: macht nichts in se začne smejati; tu ga imaš norca; seveda se zdaj tudi mi nismo mogli več jeziti. Spoznali smo sčasoma, da ne smemo Arabca nikoli kregati, temveč ga vedno hvaliti, tudi za največje budalosti. Če je na pr. zavozil na kak nevaren kraj ali če smo divje dirjali po strašni strmini navzdol, kjer bi se bilo moralo po naših mislih vse zdrobiti, smo ga pohvalili in rekli: gut; oh, to je bilo mazilo za njega; z veseljem je ponovil: gut in vsi skup smo se glasno smejali, kedar smo že bili nevarnost srečno prestali. Naglo in drzno znajo voziti dunajski in neapolitanski fijakerji, a vse druge prese-gajo arabski, s svojimi lehkimi, pa vstrajnimi konjički.

Posameznih krajev in vasi, skoz katere ali mimo katerih smo se vozili, ne bom na-